

Jean-Paul VERMASSEN Pastor ACW

Zeven jaar lang was Jean-Paul VERMASSEN pastor van de christelijke arbeidersbeweging ACW, als eerste leek met die taak bij de invloedrijke koepel. Die functie ruilt hij nu voor inhoudelijke en pastorale taken bij de beweging voor 50+ OKRA en Ziekenzorg. We zoeken met hem naar de ziel van de arbeidersbeweging en naar de plaats van het christelijke verhaal in de strijd voor meer rechtvaardigheid.

‘Het geloof in God zet ons aan om kritischer en onthecht te zijn’

Erik DE SMET

Was de Aalsterse theoloog Jean-Paul VERMASSEN voordien vooral bezig met geloofsverkondiging en kerkopbouw, bij het ACW wachtte hem in 2004 een ander werkveld: de grote vraagstukken van de samenleving. „Wat ik hier vooral geleerd heb, is sociale problemen structureel te benaderen. In onze organisaties zijn mensen getraind om wetmatigheden in de samenleving omtrent ongelijkheid en uitsluiting op te sporen en sociaal bij te sturen.”

– Welke is nog de plaats van een pastor binnen de koepel van de arbeidersbeweging?

Bij het afscheid van mijn voorganger Leo Decruyenaere, die deze functie lang heeft uitgeoefend, zei kardinaal Danneels: „Het ACW is er niet voor de c, de c staat in het ACW voor dienst aan het maatschappelijke project van de arbeidersbeweging.” Dat is nog steeds onze richtlijn. Als pastor zijn wij aanwezig waar zingeving ter sprake komt. Daarbinnen laten we de evangelische boodschap klinken in woord en daad.

Het kader is wel sterk veranderd. De band tussen de sociale bewegingen en de Kerk is veel losser. Zoals alle christelijke organisaties zijn ook wij een weerspiegeling van de pluralistische samenleving. Ik heb de levensbeschouwelijke verscheidenheid hier scherp aangevoeld, al was die situatie mij natuurlijk niet vreemd. Ze daagt de pastores positief uit. Het christelijke geloof kan ook vertaald worden in een algemene, humane en sociale opdracht. Maar op andere momenten spreken wij uitdrukkelijk gelovigen aan, die in onze organisaties nog altijd sterk aanwezig zijn.

– In een recent nummer van De Gids, het lijfblad van ACW, klaagt een oudere militant dat je nog nauwelijks hoort spreken over de christelijke inspiratie van de beweging. „Het lijkt soms bijna taboe”, stelt hij.

Dat is een echo die we inderdaad horen van wat oudere mensen, die nog de tijd hebben gekend waarin de beweging sterk met de Kerk verbonden was en zich profileerde tegenover het liberalisme en socialisme. Ik begrijp dit verliesgevoel. Hetzelfde maken wij op veel plaatsen in de Kerk mee: religieuzen verlaten hun vertrouwde plekken, parochies vallen zonder pastoor.

Toch wil ik dat nuanceren. Onze christelijke bronnen zijn de voorbije tien jaar blijvend ter sprake gekomen. Wij willen in de veranderende christelijke arbeidersbe-

Jean-Paul Vermassen: „De band tussen geloof en rechtvaardigheid is wezenlijk.” © Herman Ricour

weging een constructief laboratorium zijn van mensen met verschillende levensbeschouwingen die elkaar vinden in het werk voor een socialere samenleving.

– Hoe rijmt de evangelische boodschap met sociale rechtvaardigheid in een beweging die open en pluralistisch wil zijn?

De band tussen geloof en rechtvaardigheid is wezenlijk. De jongste tijd beklemtonen wij dat het monotheïsme juist vanuit het geloof in God een vorm van afstand biedt, die het mogelijk maakt om kritischer en onthecht te zijn. Geloof kan zelfs de aanzet zijn van een revolutionair elan, tot meer zorg voor gelijkheid, herverdelen van rijkdom, duurzame levensverbanden.

– In ACW-bladen lezen we geregeld dat het overheersende financieel-economische systeem gebaseerd is op een ‘ongeordend geloof’. Dat lijkt nauw aan te sluiten bij wat paus Benedictus daarover zegt.

Het neoliberalisme is geen neutrale zaak, maar is gebaseerd op een geloof dat de vrije markt zomaar welzijn voor allen zal brengen. Sommigen noemen het zelfs een wereldse heilsleer, een spiritualiteit als het

ware. Het lijkt alsof de consumptiecultuur religie heeft gerestyled, nu de traditionele godsdienst aan uitstraling verliest. De neoliberale economische cultuur omgeeft zich met een religieuze sfeer. Het systeem verdoezelt dat het ongelijkheid vergroot!

„De neoliberale economische cultuur omgeeft zichzelf met een religieuze sfeer”

– De consumptiecultuur lijkt een soort afgoderij geworden.

De christelijke arbeidersbeweging stelt dat ook vast. Voor ons is dat een reden om onze christelijke bronnen niet zomaar links te laten liggen. Die analyse actualiseert de oude strijd van de profeten. De moderne afgoden brengen een nieuwe slavernij voort met hun geboden zoals „Gij zult meer concurreren” en „Gij zult nog harder preste-

ren”. Werd vroeger godsdienst ‘opium van het volk’ genoemd, vandaag is de opium het verlangen naar almaar verdere groei in productie en consumptie. De Kerken staan nu aan de kant van de kritiek.

– Anders dan de Kerk kan het ACW zich ook politiek profileren. Laat de beweging zich bevragen door de sociale leer van de Kerk?

Voor ons is dat een van de bronnen. We vinden in de recente encycliek van Benedictus XVI, *Caritas in veritate*, veel positiefs terug. Zijn maatschappelijke analyse sluit goed aan bij de onze. De paus beklemtoont het belang van de vakbonden en het sociale middenveld en houdt een pleidooi voor een stevige sociale zekerheid. Toch zijn er kritische bemerkingen te geven: waarom betreft Rome geen leken en sociale bewegingen bij de voorbereidingen van deze documenten?

Ook weigeren wij mee te doen aan het te geringschattend spreken over het humanisme dat God afwijst, zoals Benedictus dat doet. Vandaag is de kloof er niet zozeer een tussen gelovigen en niet-gelovigen, maar tussen sociale denkers en diegenen die blind in de vrije markt geloven.